

Министерство на земеделието

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 51/2022)

София, 21 декември 2022 г.

Съдържание

1.	Външна търговия с основни земеделски култури.....	3
1.1	Зърнени и маслодайни култури.....	3
1.2	Внос и износ на плодове и зеленчуци.....	4
2.	Цени.....	6
2.1	Зърнени и маслодайни култури.....	6
2.2	Плодове и зеленчуци.....	7

Забележки: *Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч. текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища. Окончателните оперативни данни относно проведените основни селскостопански мероприятия в растениевъдството през 2022 г. ще бъдат публикувани след обобщаване на информацията от отдел „Агростатистика“ към края на м. декември 2022 г.*

1. Външна търговия с основни земеделски култури

1.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

Общият износ на пшеница през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ от началото на настоящата 2022/23 пазарна година до 18 декември 2022 г. възлиза на 458,2 хил. тона (в т. ч. 31,2 хил. тона през последната седмица), което е с 47,9% по-малко на годишна база. При експорта на ечемик през порта е налице още по-сериозно изоставане спрямо година по-рано – с 91,4%.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	04.07.2021 – 18.12.2021	04.07.2022 – 18.12.2022	Изменение на годишна база
пшеница	879 230	458 157	-47,9%
ечемик	78 332	6 706	-91,4%
рапица	0	10 174	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега няма данни за износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2022 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени и маслодайни култури - по морски, речен и сухоземен път), през периода юли – септември 2022 г. извън страната са реализирани 1 091,6 хил. тона пшеница, 62,4 хил. тона ечемик и 152,7 хил. тона рапица. Сравнявайки с аналогичния период на миналия сезон се наблюдава намаление на експорта на трите основни есенни култури както следва: пшеница – с 57,7%, ечемик – с 68,7% и рапица – с 3,2%.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Износът на слънчоглед през „Пристанище Варна“ ЕАД остава в застои за поредна седмица, като от началото на текущата пазарна година са експортирани едва 2,2 хил. тона. Все още през порта не са преминавали товари с царевица за зърно от нова реколта, при отчетени 408,6 хил. тона година по-рано.

¹ През последните две пазарни години „Пристанище Варна“ ЕАД формира средно 22% от общия експорт на пшеница и ечемик от страната, 33% от този на царевица и 4% от този на слънчоглед.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	05.09.2021 – 18.12.2021	05.09.2022 – 18.12.2022	Изменение на годишна база
царевица	408 565	0	-
слънчоглед	0	2 227	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е регистриран експорт на царевица и слънчоглед – реколта `2022 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Данните на НСИ за общия износ на царевица и слънчоглед през м. септември 2022 г. сочат годишно намаление съответно с 97%, до 7 хил. тона и с 28,6%, до 37,6 хил. тона.

Внос

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2022 г. за есенните и м. септември 2022 г. за пролетните култури) до 18 декември 2022 г. не е отчетен внос на зърнени и маслодайни култури през двете наблюдавани пристанища във Варна и Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По предварителни данни на НСИ, през първите три месеца на пазарната 2022/23 година в страната са внесени 16,7 хил. тона пшеница и 19,1 хил. тона рапица, което е респективно с 57,3% и 59,8% под нивото отпреди една година. Реализираният импорт на ечемик за периода възлиза на 4,7 хил. тона, при едва 627 тона по същото време на миналия сезон.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

През м. септември 2022 г. се наблюдава свиване на вноса на слънчоглед с 3,7% на годишна база, до 113,7 хил. тона. Макар да нараства многократно спрямо същия месец на 2021 г., доставеното количество царевица остава сравнително малко - 8,3 хил. тона.

1.2 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през периода януари - септември 2022 г. в страната са внесени 216 хил. тона пресни зеленчуци и 290,2 хил. тона пресни плодове, което е съответно с 5,7% по-малко и с 10% повече спрямо аналогичния период на 2021 г.

Намалението на общия внос на пресни зеленчуци се дължи основно на по-малките доставки на домати (с 10,1 хил. тона или 12,9%), краставици (с 4,9 хил. тона или 18,7%), пиперки (с 3,3 хил. тона или 12,5%) и лукови зеленчуци (с 2,9 хил. тона или 12,7%). Понижава се и вносът на тикви и марули – съответно с 5,4% и 19,3%. Същевременно,

доставките на картофи нарастват с 6,9 хил. тона или 23,1%, а тези на гъби, патладжани и моркови - с между 6,1% и 14,9%.

**Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през м. януари – септември
2022 г., сравнено със същия период на 2021 г., тона**

Поток	Продукти	януари – септември 2021	януари – септември 2022	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	229 107	215 995	-5,7%
	пресни плодове	263 920	290 206	10,0%
Износ	пресни зеленчуци	43 652	28 162	-35,5%
	пресни плодове	32 444	60 701	87,1%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2022 г.), обработени от МЗХГ

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

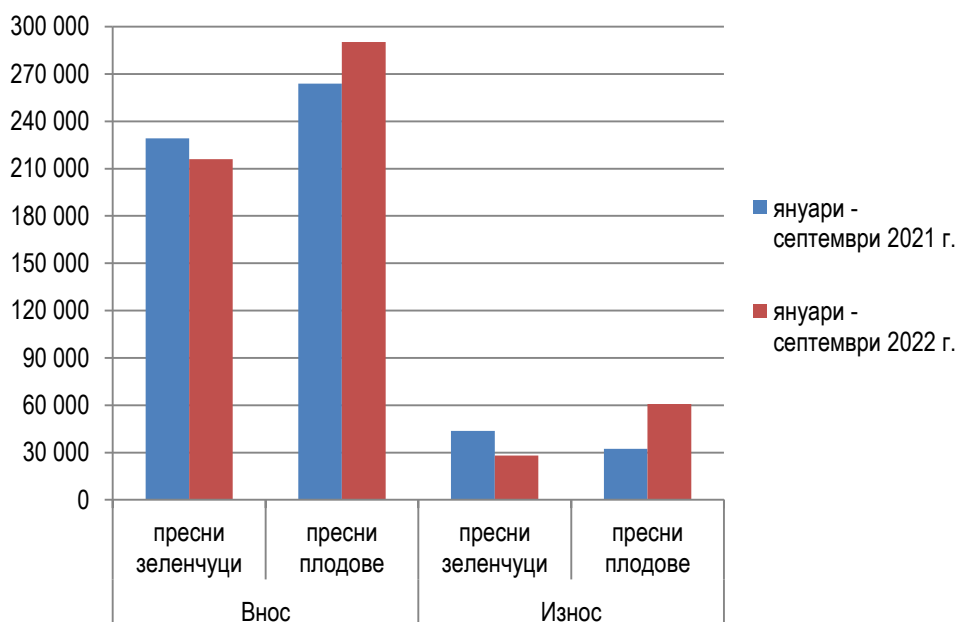
Около 45% от вноса на пресни плодове през деветте месеца на 2022 г. се формират от цитрусови плодове и банани - общо 131,3 хил. тона, с 1,4% повече на годишна база. Сравнително голям дял заемат и доставките на дини (17,4%) и ябълки (12,7%), при които се наблюдава годишен ръст от съответно 20,1% и 31,6%. Внесените количества ягоди, черупкови плодове, праскови, кайсии и сливи са от 4,6% (ягоди) до близо пет пъти (сливи) над отчетените за същия период на 2021 г., докато намаление е налице при гроздето (с 18,4), пъпешите (с 35,4%) и черешите (с 38,7%).

Общият износ на пресни зеленчуци за първите девет месеца на 2022 г. се свива с 35,5% спрямо година по-рано, до 28,2 хил. тона, докато този на пресни плодове бележи ръст от 87,1%, до 60,7 хил. тона.

По отношение на пресните зеленчуци, най-значително намаление на годишна база в количествено изражение се отчита при краставиците – с 6 хил. тона (43,5%), зелето – с 2,3 хил. тона (71,6%), пиперките – с 2 хил. тона (34,7%), сладката царевица – с 1,4 хил. тона (99,8%), бобовите зеленчуци – с 1,3 хил. тона (72,6%) и доматиите – с 1,2 хил. тона (10,6%). Експортът на лукови зеленчуци, тикви, гъби и патладжани е с между 26,5% и 63% под миналогодишния. От друга страна, изнесеното количество картофи нараства с 30,8%.

Регистрираният износ на пресни плодове за периода представлява до голяма степен реекспорт на продукти, които не са произведени в България, в т. ч. основно цитрусови плодове. Сред традиционните за страната продукти, експортът на дини бележи ръст от близо осем пъти на годишна база, до 22,5 хил. тона. Значително повече са и изнесените кайсии – над два пъти, докато реализацията на череша, черупкови плодове, ягоди, праскови, вишни, ябълки, сливи и грозде се свива в границите от 7,3% (череша) до 94,1% (грозде).

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

2. Цени

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 14 декември 2022 г. средните изкупни цени на царевица и пшеница (хлебна и фуражна) за страната са в рамките на 1,5% - 2,1% под нивата от предходната седмица, а тази на ечемика остава без промяна. Единствено при слънчогледа се отчита ценово увеличение - с 2,2%.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 14.12.2022 г., лв./тон без ДДС

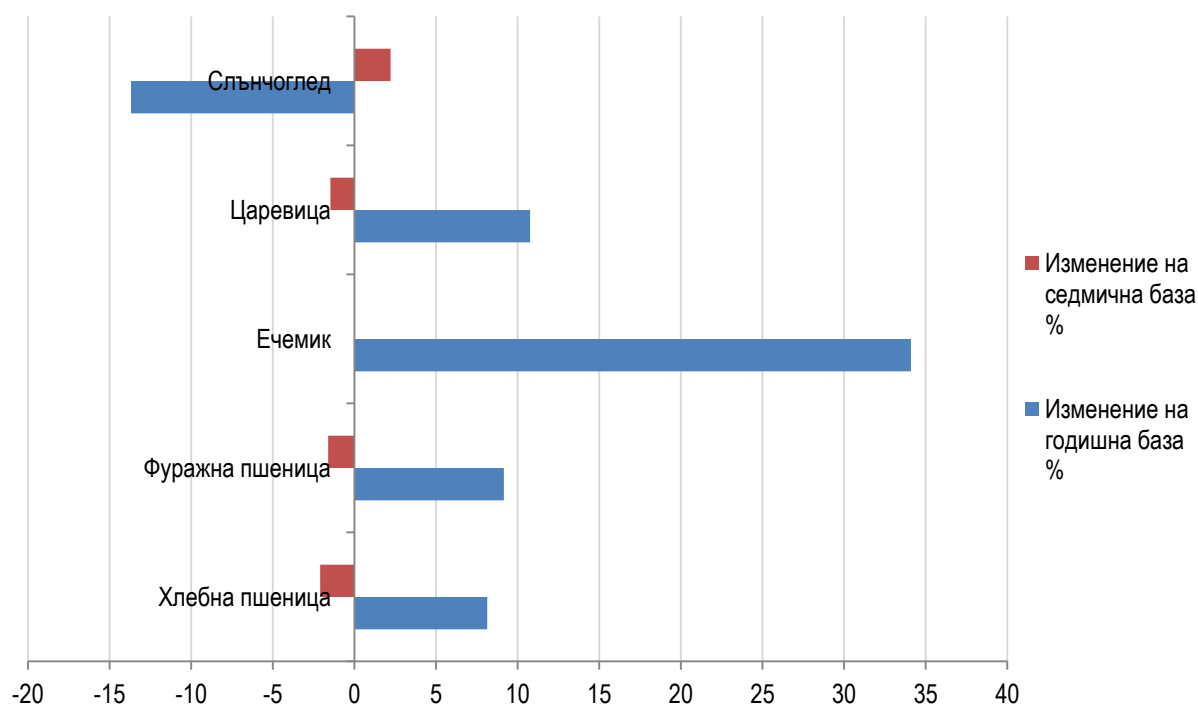
	15.12.2021	07.12.2022	14.12.2022	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	517	571	559	8,1	-2,1
Фуражна пшеница	503	558	549	9,1	-1,6
Ечемик	440	590	590	34,1	0,0
Царевица	483	543	535	10,8	-1,5
Слънчоглед	1 124	949	970	-13,7	2,2
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от Министерство на земеделието.

* Няма данни

Основните зърнени култури се търгуват в границите от 8,1% (хлебна пшеница) до 34,1% (ечемик) по-скъпо спрямо година по-рано, докато слънчогледът е поевтинял с 13,7%.

**Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към
14.12.2022 г.**

2.2 Плодове и зеленчуци

Седмичните ценови изменения при предлагането на едро на плодове и зеленчуци на тържищата в страната са предимно в посока нагоре. Средните цени на едро на оранжерийните краставици, картофите, зелето, ябълките, вносните домати и червения пипер нарастват в рамките на 2,6% - 6,3% на седмична база. Изключение правят оранжерийните домати, които поевтиняват с 0,6%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 16.12.2022 г., лв./кг

	17.12.2021	09.12.2022	16.12.2022	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,87	1,17	1,20	37,9	2,6
домати (оранжерийни)	2,12	3,24	3,22	51,9	-0,6
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	1,95	2,75	2,88	47,7	4,7
краставици (оранжерийни)	3,25	3,48	3,56	9,5	2,3
краставици (открити площи)	*	*	*	-	-
пипер (зелен)	1,84	2,15	*	-	-
пипер (червен)	*	2,69	2,86	-	6,3
зеле	1,01	0,87	0,90	-10,9	3,4

	17.12.2021	09.12.2022	16.12.2022	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,27	1,19	1,23	-3,1	3,4
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от Министерство на земеделието.

* Няма данни

Към средата на м. декември 2022 г. се отчита сериозно увеличение на годишна база на средните цени на едро на български оранжерийни домати (с 51,9%), вносни домати (с 47,7%) и картофи (с 37,9%). По-умерено са поскъпнали оранжерийните краставици – с 9,5%. Само ябълките и зелето се предлагат на по-ниски ценови нива спрямо година по-рано, съответно с 3,1% и 10,9%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 16.12.2022 г.

